

Slovenski Dom.

Napredno kmetško glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osminka strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Knaflova ulica št. 5, I. nadstr. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo upravništvu „Slov. Doma“ v Ljubljani.

V obrambo kmetških koristi!

(»Slovenski Dom« pred porotniki).

Preteklo soboto se je vršila pred lju. ljskim porotnim sodiščem na tožbo »Kmetijskega društva« v Loškem potoku obravnava proti odgovornemu uredniku »Slovenskega Doma«, Rasto Pustoslemšku, radi žaljenja časti.

Predsedoval je dvorni svetnik Pajk, votanta pa sta bila svetnika Einspüler in Potrato.

Obtožena je zagovarjal odvetnik dr. Alojzij Kokalj, tožbo pa je zastopal dr. Pegan.

Tožitelj »Kmetijsko društvo« se je čutilo žaljeno radi notice, priobčene v »Slov. Domu« dne 26. februarja pod naslovom: »Kako osrečuje kmetijsko društvo svoje ljudi?« — V tej notici se je poročalo, da je leta 1908. naročil neki kmetič potom kmetijskega društva eternit za svojo streho pri neki ljubljanski tvrdki. Račun je znašal 522 K 47 vin., ki ga je kmetič potom kmetijskega društva takoj poravnal. Letos, meseca januarja, 15 mesecev po tem, je dobila žena dotičnega kmetiča, ki je medtem odšel v Ameriko, opominjevalno pismo, naj plača še neporavnani račun v znesku 463 K 70 vin. Ta drugi račun je torej znašal 58 K 77 vin. manj, kakor prvotni, že poravnani račun. Z ozirom na to se je v notici izrekel sum, da si je kmetijsko društvo zaračunilo teh 58 K 77 vin. za posredovanje, to je za dopisnico, s katero je društvo naročilo pri ljubljanski tvrdki eternit, ter zahtevalo od društva v interesu javnosti in njegovih članov o stvari točnega pojasnila.

Kmetijsko društvo je radi te notice vložilo proti »Slovenskemu Domu« tožbo, češ, da mu je s tem »Slovenski Dom« očital oduševstvo, najmanj pa nepošteno dejanje.

Kot prvi je bil zaslišan odgovorni urednik R. Pustoslemšek.

Izpovedal je, da je dotično notico prejel od popolnoma zanesljive strani.

Ko je notico prečital, je spredel, da gre za stvar, ki je vsekakor potrebna, da se jo pojasni. Z ozirom na to, kakor tudi dejstvo, da je bil dopis pisan v popolnoma dostojni obliki, je notico priobčil. Namena, da bi z notico koga žalil, ni imel, vodilni smoter njegov je bil samo ta, da se stvar v javnosti pojasni in da se prizadetega kmeta obvaruje škode.

Zastopnik obtožbe, dr. Pegan, je trdil, da je pisec notice Fran Rus, ki ga je obtoženeec navedel kot prič. Fran Rus je baje sam doma pripovedoval, da je pisal ono notico, kar lahko izpriča župnik Pravhar. Dr. Pegan je končno predlagal, naj se Frana Rusa zasliši kot zadnjega med pričami in naj se ga ne zapriseže, češ, da je sokriv dejanja, radi katerega se postopa proti obtožencu, in da je tudi konkurent kmetijskega društva.

Kot prič naj se zasliši eventualno tudi župnika Pravharja.

Dr. Kokalj se je izrekel proti dr. Peganovim predlogom, češ, da ni res, da bi bil prič Fran Rus pisec notice in da tudi ni res, da bi bil le-ta konkurent »Kmetijskega društva«, ko je vendar znano, da je Fran Rus samo gostilničar in trgovec z lesom.

Sodišče je vse dr. Peganove predloge zavrnilo.

Nato je bil pod prisego zaslišan Fran Rus.

Izpovedal je, da je prišla meseca januarja k njemu Ivana Lavrič, žena posestnika, ki je meseca oktobra l. 1908. po posredovanju »Kmetijskega društva« naročil eternit pri ljubljanski tvrdki Teodor Korn. Jokaje mu je pokazala račun v znesku po 463 K 70 vin., ter ga prosila, naj ji pomaga, češ, da ve, da je njen mož, ki je odšel v Ameriko, že leta 1908. poravnal ves račun. Šla sta k poslovdji »Kmetijskega društva«, Debeljaku, ki je posredoval pri nakupu eternita, ter ga prosila za pojasnilo. Debeljak je izjavil, da se ne ve na ničesar spominjati. Na njihovo

prošnjo je jel pregledavati svoje poštne šeke ter našel med njimi tudi šek, glaseč se na tvrdko Teodor Korn v znesku 522 K 47 vin.

Ta šek je nato izročil Ivani Lavričevi, ki je kasneje tudi našla doma pismo tvrdke Korn, v katerem potrjuje prejem denarja. Ko je bila tožba proti »Slovenskemu Domu« že vložena, je prišel Fran Debeljak k Lavričevi in ji odvezel poštni šek in tvrdkino potrdilo.

Izpoved Ivane Lavrič se je popolnoma krila z izpovedbami priče Frana Rusa.

Fran Debeljak, poslovdja kmetijskega društva je izpovedal, da je naročil Lavriču eternit ne kot poslovdja kmetijskega društva, marveč kot privatnik. To je baje izrecno rekel Lavriču.

Predsednik Pajk: »No, no, Lavriču gotovo niste rekli: »Veš, zdaj nisem poslovdja, zdaj sem samo posestnik!«

Na vprašanje dr. Kokaljevo, če je on neke vrste Kornov agent, je prič to potrdil.

Dr. Kokalj: »Če ste takorekoč Kornov agent, potem bi morali biti tudi vi v položaju, dajati zanj potrebna pojasnila. Gosp. Debeljak, ali ste res odvzeli Ivani Lavrič poštni šek in tvrdkino potrdilo?«

Debeljak: »To pa je res. Hotel sem te stvari imeti v rokah.«

Dr. Kokalj: »Ali veste, da te stvari niso bile vaše in da ste zagrešili s tem nedopustno dejanje?«

Na to vprašanje je Debeljak molčal.

Dr. Kokalj: »Kje pa imate sedaj Lavričev poštni šek in tvrdkino potrdilo?«

Debeljak: »Ne vem!« (Splošno začudenje.)

Dr. Kokalj: »Tako, vi tega ne veste? Ta je pa lepa!«

Dr. Pegan: »No, no, bom pa jaz pogledal v akt, morda jih jaz imam.« (Brska po aktu.) »Jih že imam, tukaj-le so. Prav res, nisem imel časa, da bi akt natanko pregledal.« (Splošna veselost.)

2.60
11/8
0.00
0.05

Dr. Kokalj Debeljaku: »Ali ste dobivali od Korna kako provizijo?«

Debeljak: »Da, po 2 do 3% od plačane vsote.«

Dr. Kokalj: »Torej ste tudi od Lavričeve vsote dobili provizijo? Koliko?«

Debeljak: »3%, okrog 9 K. Povedal sem tudi Lavriču, da dobim provizijo. Zato mi je Lavrič letos pisal iz Amerike: **Rekel si, da dobiš provizije samo 8 do 9 K, sedaj pa ste zaračunali celih 58 K.**«

Nato je bil zaslišan **Teodor Korn**. Ker je priča govoril slabo slovensko, ga je predsednik z dovoljenjem strank izpraševal nemški.

Izpovedal je, da je eternit naročil za Lavriča Debeljak. Provizije mu je dal 1 do 2%.

Dr. Kokalj: »Debeljak pravi, da 3%.«

Korn: »Ne, kvečjemu 2%.«

Dr. Kokalj: »To se ne vjema. Kako pa je s prvim in drugim računom?«

Korn: »To je bila pomota, ki jo je zakrivila moja kontoristinja Žerjav. Moja terjatev za materijal in delo je znašala 522 K 47 vin. Ta znesek mi je Lavrič poslal. V knjigi za materijal je ostala terjatev po 463 K 70 vin., ki se nanaša samo na materijal, neizbrisana. Zato se je kontoristinja Žerjav zmotila in poslala nov račun za to vsoto, a brez moje vednosti.«

Obtoženec: »Gosp. Korn, ali se spominjate, da sem bil pred par dnevi pri vas? — Takrat sem vas vprašal: **Ali morete priseči na to, da ste pridržali ves poslani denar po 522 K 47 vin.?** — Vi ste na to odgovorili, da ne morete priseči na to, marveč, da morate preje pogledati v knjige. Ali ni res?«

Korn: »Res je, tako sem rekel.«

Obtoženec: »Predlagam, naj priča Korn predloži vse svoje knjige, da se prepričamo, kako je nastal razloček med prvim in drugim računom.«

Sodišče je temu predlogu ugodilo ter prekinilo obravnavo, dokler Korn ne prinese svojih trgovskih knjig. To je trajalo skoro 1 uro.

Pri vpogledu v Kornove knjige se je dognalo: da so bila tu vsa naročilna pisma glede eternita iz leta 1907., 1909. in 1910., »slučajno« pa ni bilo teh pisem iz l. 1908., ko je bil naročen eternit za Lavriča; v knjigah so bile kopije vseh pisem glede provizije, samo »slučajno« seveda ni bilo pisma glede provizije vodji kmetijskega društva, Debeljaku, pri naročitvi eternita za Lavriča.

Dr. Kokalj: »To pa je res čuden slučaj! Poglejmo sedaj še terjatev po 463 kron 70 vin., če je že izbrisana? — Gosp. Korn, kje imate zapisano to terjatev?«

Korn: »Tu le.«

Dr. Kokalj: »Konstatujem, da ta terjatev še sedaj ni iz knjige izbrisana,

Lavričeva torej še lahko dobi tretji račun!«

Korn (v veliki zadregi): »Bom takoj izbrisal!«

Dr. Kokalj: »Kakšno knjigovodstvo je to? Vaša dolžnost je bila, da bi že zdavnaj to izbrisali.«

S tem je bilo dokazilno postopanje končano in sodišče je predložilo porotnikom ta-le vprašanja:

1.) (Glavno vprašanje.) Ali je obtoženec dolžil kmetijsko društvo oderuštva in nerealnega postopanja?

2.) (Dodatno vprašanje.) Ali je obtoženec dolžil kmetijsko društvo nepoštenega poslovanja? 3.) (Eventualno vprašanje.) Ali je obtoženec doprinesel dokaz resnice?

Po izbornem zagovoru odvetnika dr. Alojzija Kokalja so porotniki prvi dve vprašanji zanikali z 8 proti 4 glasovom, na kar je sodišče oprostilo odgovornega urednika.

Pravica je torej zmagala, obravnava sama pa je pokazala, kako zaslužno delo je storil »Slovenski Dom«, ko se je zavzel za kmeta Lavriča.

Ako bi bil »Slovenski Dom« molčal in ako bi ne bil spravil v javnost zadevo o dvojnih različnih računih, bi bila uboga Ivana Lavričeva prepuščena sama sebi, ker si njen mož v Ameriki služi kruh, in prav lahko prišla v nevarnost, da bi morala račun vdrugič poravnati, ali pa bi ji celo prodali njeno skromno hišico, ako bi morda ne imela na razpolago potrebnega denarja.

In kako lahko bi se bilo to zgodilo!

Saj je tvrdka »Korn« šele pod pritiskom odvetnika in zagovornika dr. Kokalja izbrisala iz svojih knjig, kakor je razvidno iz poročila o obravnavi, dotično terjatev.

Za to je tudi s popolno pravico smel zagovornik, dr. Kokalj, naglašati, da je »Slovenski Dom« lahko ponosen na to, da je sodna obravnava dognala, kako prav je imel, da se je zavzel za ubogo kmetico Lavričovo, zakaj edino s to obravnavo se je obvarovalo zakonce Lavrič vsake še nadaljne škode.

Tako se poteguje »Slovenski Dom« za kmetijske koristi ne samo z besedo, marveč tudi z dejanjem!

Ali ste že kdaj slišali, da bi nastopil tako odločno in neizprosno za pravice in koristi ubogega kmeta »Domoljub«, ki ga vam nedeljo za nedeljo priporočajo s prižnjo? Še nikoli!

Zato, slovenski kmetje, oklenite se »Slovenskega Doma«, zakaj on je edini vaš pravi prijatelj in zagovornik!

Naročajte in razširjajte „Slov. Dom“.

Naročnike,

ki jim je potekla naročnina koncem meseca maja ali junija, opozarjamo, naj pošljejo takoj novo naročnino, ker se jim sicer z julijem ustavi pošiljanje lista.

Kako se razmetava denar davkoplačevalcev?

Mnogo se je govorilo že o tem, kako ogromne vsote požro pokojnine raznih avstrijskih ministrov, ki se semtertja menjajo, kakor za stavo.

Vedelo se je sicer, da so te vsote ogromne, toda natančnega zneska ni vedel nihče razen dotičnih ministrskih penzionistov in tistih, ki so jim te pokojnine izplačevali.

Opetovano so že razni poslanci zahtevali, naj finančni minister točno navede, koliko mora država plačevati ministrom, ki se nahajajo v »zaslužnem pokoju«. — Toda državni blagajnik je doslej trdovratno molčal o tem vprašanju, šele sedanjji finančni minister Bilinski se je pretekli torek v proračunskem odseku osokolil, da je navedel točne zneske, ki jih dobivajo kot pokojnino bivši ministri.

Po ministrovih podatkih imamo sedaj v Avstriji 40 onih srečnikov, ki uživajo ministrske pokojnine. Lepo je to število, a še lepša je gotovina, ki jo vsako leto dobivajo ti »očetje domovine«!

Ministrske pokojnine znašajo vsako leto nič manj in nič več kakor ogromni znesek **727.000 kron!**

Človek se kar prijemlje za glavo, ko čuje to velikansko vsoto, ki jo dobivajo ministrski invalidi za to, da so državo s svojo bedasto politiko spravili na rob političnega in gmočnega propada.

In vse te invalide, ki so bili semtertje ministri samo par tednov, plačuje država s krvavo prisluženimi groši ubogih davkoplačevalcev! Grozno! Ni potem čuda, ako se nahajamo v državnem gospodarstvu pred polomom.

Poglejmo si sedaj te pokojnine!

Posamni bivši ministri dobivajo to-le pokojnino vsako leto: Unger 20.000 K, Chlumecki 12.000 K, Zaleski 20.000 K, Windischgraetz 8000 K, dr. Madeyski 20.000 K, Glanz 17.000 K, dr. Baerenreither 14.000 K, grof Latour 20.000 K, Jendrzejowicz 8000 K, Kast 8000 K, grof Thun, Chlendorfski po 20.000 K, grof Spens-Boden 20.000 K, baron Böhm-Bawerk 20.000 K, baron Giovanelli 20.000 K, dr. Körber 20.000 K, grof Welsersheimb 24.000 K, dr. Wittek 20.000 K, grof Byland-Rheidt 24.000 K, dr. Kosel 20.000 K, dr. Randa 20.000 K, grof Auersperg 24.000 K, dr. Pacak 16.000 K, Gutenberg 20.000 K, grof Khuenburg 20.000 K, baron Beck 32.000 K, dr. Fořt 20.000 K, dr.

Klein 24.000 K, dr. Korytowski 26.000 K, Marchet 24.000 K, dr. Gessmann 20.000 K, dr. Derschatta 16.000 K, Prade 16.000 K, dr. Ebenhoch 16.000 K, dr. Fiedler 20.000 kron, Prašek 16.000 K, Abrahamowicz 16.000 K, dr. Braf 18.960 K, dr. Žaček 8000 K in dr. Schreiner 8000 K.

Med temi 40 »izbranimi«, je komaj 12 Slovanov, in sicer 6 Čehov in 6 Poljakov, torej komaj dobra četrtina, dočim so ostali srečniki Nemci.

Torej Nemci, predvsem nemški plemenitaši in bogataši sede pri bogato obloženi mizi, Poljaki in Čehi pobirajo drobtinice, ki padajo z mize, Slovenci, Hrvati in Malorusi pa stoje ob strani, stradajo in požirajo sline.

In vendar imajo Slovani večino v državi in plačujejo tudi največ davkov.

A s temi njihovimi davki se maste nemški baroni, grofje in knezi in pasejo lenobo.

Ubogi davkoplačevalci pa se znoji in poti, da si v potu svojega obraza prištedi tiste novce, ki so potrebni za davke. Če pa potrebuje kake podpore v slučaju nesreče od države, preobrne finančni minister vse svoje žepe in kliče boga in hudiča za priče, da nima niti novčiča razpoložljivega denarja.

Za ministre - penzioniste, ki pod živim nebom ničesar ne delajo in tudi ničesar ne zaslužijo, pa ima finančni minister vedno dovolj cvenka — vsako leto 727.000 K.

O daleč smo še v naši ljubi Avstriji od enakosti in enakopravnosti!

Politični pregled.

Za pravice slovenskega jezika.

V proračunskem odseku poslanske zbornice je stavil te dni štajerski slovenski poslanec dr. Ploj predlog, naj se vlada pozove, da poskrbi, da bo tudi najvišje sodišče na Dunaju spoštovalo pravice slovenskega jezika, to je, da bo izdajalo sodbe o slovenskih pravnih stvareh tudi v slovenskem jeziku. To se doslej ni godilo, čeprav določa § 27. v pravilniku za to sodišče izrečno, da mora to sodišče izvajati v svojem poslovanju popolno ravnopravnost vseh jezikov v državi. Plojev predlog je bil sprejet z 22 proti 16 glasovom. Najvišje sodišče bo torej moralo od slej izdajati sodbe tudi v slovenskem jeziku. Tako dosežemo Slovenci stopnjema drobtinico za drobtinico, a vse to šele po dolgotrajni borbi, dasi bi nam to šlo po vseh božjih in človeških zakonih. Znamenito je bilo to glasovanje, ker so Slovani v tem vprašanju po dolgem času zopet složno nastopili. Ker so se jim pridružili tudi socialni demokratje, zato so tudi zmagali. Ta dogodek nas uči to-le: Ako bi bili Slovani vedno edini in složni, bi lahko v

Avstriji marsikaj dosegli, ker bi jih v narodnih vprašanjih vedno podpirali v narodnem oziru kolikor toliko pravični socialnodemokratski poslanci.

Jezikovni zakon.

Glavni vzrok neprestanih narodnostnih prepиров v Avstriji je to, da ni nobenega veljavnega jezikovnega zakona. To zlo so spoznali že razni politiki. V zadnjem času je izdelal načrt takega jezikovnega zakona češki poslanec Bukvaj. Ta zakon bi naj veljal za vse avstrijske pokrajine in bi naj enkrat za vselej napravil konec vsem prepírom na jezikovnem polju. Za nas Slovence bi bil tak zakon velikega pomena, ker bi s tem prišel naš jezik do veljave pri uradih tudi na Štajerskem in Koroškem, kjer sedaj slovenski jezik preganjajo, kjerkoli morejo. Čehi sami za ta Bukvajev načrt niso nič kaj navdušeni, zato je jako dvomljivo, ako bo sploh vložen v poslanski zbornici.

Državnozborske volitve na Ogrskem.

Državnozborske volitve na Ogrskem so se vršile pod največjim pritiskom s strani vlade. Edino temu je pripisovati, da si je vladna stranka priborila večino. Pod tem nasilstvom je trpela ne samo madžarska opozicija, marveč tudi vse nemadžarske narodnosti. Kako »svobodno« so se vršile volitve, dokazuje najbolj to, da so Slovaki in Rumuni, ki jih je skupaj okrog 6 milijonov, ohranili izmed 29 mandatov, ki so jih imeli v prejšnji zbornici, samo 7. Vlada ni samo podkupovala volilce, marveč jim je, če se ji je zazdelo, enostavno s pomočjo armade zabranila izvrševati volilno pravico. Da je na ta način si morala priboriti večino, je jasno. Sicer so jo pa volitve baje tudi stale 12 milijonov. Tako se dela »ljudska volja« na Ogrskem!

Slovsanske prireditve na Bolgarskem.

Meseca julija bo glavno mesto bratske Bolgarske, Sofija, središče in sredo-točje vsega slovanstva. Dne 4. julija se prične tamkaj vseslovanski časnikarski shod, temu sledita vseslovanski kongres in vseslovanski zdravniški shod; vse te prireditve pa zaključí vseslovanski sokolski zlet. Na vseh teh prireditvah bo zbranih več tisoč slovenskih rodoljubov. Da pri tem tudi napredni Slovenci ne bodo izostali, se razume samo ob sebi. Slovence bo skoro gotovo vsaj na vseslovanskem kongresu zastopal ljubljanski župan in državni poslanec Ivan Hribar.

Razgled po Slovenskem.

r Klerikalei na delu. Klerikalei so sedaj na krmilu v naši deželi. Ker imajo moč v rokah, jo tudi izrabljajo po svoje. Ne ozirajo se na veljavne zakone in pred-

pise, gospodarijo tako, kakor jim najbolj kaže. Predvsem gledajo na to, da spravijo h koritu vse svoje ljudi. V Ljubljani živi učitelj, ki ga že njegovo ime zadostno označuje: piše se Smrdel. Ta Smrdel je vse časti vreden mož. Pred leti je uskočil iz naprednega tabora ter postal klerikalec, ker se mu je zdelo, da mu bo to koristilo. Pri tej priliki je pouzmal v »Učiteljski tiskarni« razne obrazce za šolske potrebščine in jih je izročil kot vzorec »Katoliški tiskarni«, da je mogla pričeti s konkurenco »Učiteljski tiskarni« s prodajo šolskih tiskovin. Mož ni nobena cerkvena luč in kot vzgojatelj mladine je najslabše usposobljen izmed vseh ljubljanskih učiteljev. Če bi torej šlo po sposobnostih, bi Smrdel moral še dolgo ostati tam, kjer je bil. Toda klerikaleci so uskoka hoteli plačati in ker to ni šlo poštenim potom, se niso niti trenotka pomišljali, da bi ne kršili veljavnih predpisov. V zakonu je predpisano, da se mora vsaka služba razpisati. Klerikaleci se za to niso brigali, marveč so kar pod roko, brez vsakega razpisa oddali eno izmed praznih učiteljskih mest v Ljubljani Smrdelu. Tako postopajo klerikaleci, a se še vkljub temu upajo tolči na prsi, češ, mi smo poštena ljudska stranka!

r Nadomestna državnozborska volitev v okraju Gornji grad - Šoštanj - Slovenski gradec - Marenberg po pokojnem poslancu Ježovniku bo dne 4. julija. »Narodna stranka« kandiduje posestnika Iv. Kaca, klerikaleci pa zloglasnega profesarja Verstovška. Če bodo vsi napredni volilci storili svojo dolžnost, bo zmagal kmetski kandidat Kac.

r Ali res ne gre pri Slovencih brez bobna? Požrtvovalne dame, ki nam pripravljajo veliko veselico ob priliki glavne skupščine in 25. jubileja naše »Družbe sv. Cirila in Metoda« dne 3. julija, so v skrbeh, da brez bobneče reklame ne bo velike udeležbe. Mi pa, ki poznamo zlata sreča prijateljic in prijateljev naše ljubljene reševalke, smo brez bojazni. Toliko se bo že poskrbelo, da prodre v sleherno vas glas, da se zbira dne 3. julija v Ljubljani vse, kar resnično narodno čuti. Pripravljalni odbor pa bo zopet storil vse, da se bodo še v poznih letih z veseljem in ponosom spominjali, da so tudi prisostvovali narodnemu slavju, kakršnega najbrže niti Ljubljana še ni videla. Nemško časopisje je bobnalo tedne in tedne, da je ganilo par tisoč Nemcev k 30letnici »Schulvereina«. Ravno v tem pa se hočemo Slovenci razlikovati. Na našo jubilejno slavnost prihitijo dne 3. julija t. l. nepregledne množice iz vseh slovenskih pokrajin, ne zaradi reklame, temveč iz ljubezni do svete narodne stvari, v proslavo zaslužni družbi-rešiteljici.

r Slovenska zmaga na Koroškem. Pri občinskih volitvah v Selah so zmagali po hudi borbi Slovenci. Izmed 12 odbornikov jih imajo 7.

r **Slovenski izlet v Belgrad.** Vse one, ki se zanimajo za ta izlet in se ga hočejo udeležiti, opozarjamo, da se čim najpreje prijavijo, ker se bo za posebni vlak sprejemalo samo omejeno število udeležencev. Čim se doseže to število, se bodo nadaljne prijave morale odklanjati. Pripominjamo, da stane vožnja s posebnim vlakom iz **Zagreba do Zemuna in nazaj v III. razredu samo 10 kron, v II. razredu pa 16 kron.** Iz Zemuna se izletniki prepeljejo s srbskim parnikom ali posebnim vlakom brezplačno. Takisto brezplačno bo izletnikom na razpolago vlak za izlet v Smederevo in parnik za povratek iz Smedereve v Belgrad. Priglasitve za izlet in posebni vlak sprejema odbor »Ljubljanskega Zvona«, oziroma njega predsednik dr. Anton Švigelj, odvetnik v Ljubljani.

r **Iz poštne službe.** Imenovani so: c. in kr. nadporočnik sanitetnega oddelka št. 3, Vincenc Janežič, za poštnege asistenta; pravnik Josip Povšić za poštnege vežbenika; poštne ekspeditorji: Albert Cesko na Grosupljem, Ljudevit Bonač v Begunjah pri Cerknici, Fran Kavčič v Št. Vidu nad Vipavo, Anton Tancig v Krški vasi, Fran Dekleva v Prestraneku in Eman. Kaftan v Semiču za poštarje II. razreda; poštne ekspeditorice: Fani Fortuna v Zatičini, Marija Stepic v Razdrtem, Marija Govekar na Studencu, Ema Lederer v Moravčah, Marija Vrtovec v Št. Rupertu, Žaneta Kapelle v Žirovnici, Antonija Arko v Vidmu pri Krškem, Adela Koutny v Izlakah in Karla Berlan v Tržiču za poštarice II. razreda.

r **Pravnikove zbirke avstrijskih zakonov v slovenskem jeziku,** ki smo ga že napovedali, je izšel 6. zvezek. Urednik dr. Edvard Volčič, c. kr. sodni svetnik v Novem mestu, je predpise o nespornih pravnih stvareh razdelil na tri samostojne dele: notarski red (XXIV. in 162 strani), zapuščinski patent (XXXII. in 360 strani) in sodni depoziti (XII. in 120 strani). Povsodi so predpisi dopolnjeni do najnovejšega časa in pojasnujejo se z odločbami najvišjega sodišča. Vsakemu delu je priloženo stvarno kazalo v slovenskem jeziku, popolnjeno z manj navadnimi hrvaškimi strokovnimi izrazi, tako je tudi v opombah pod dotičnimi zakoni. Knjiga ima posebna navodila za občinske urade, kako je uradovati ob cenitvah, dražbah in ob zapisovanju smrti. V prvem delu je ostal krepak prevod Franceta Levstika, a sedaj ne več, navadni izrazi so popolnjeni po veljavni terminologiji. Knjiga, ki je nedvomno velikega pomena za rabo slovenskega jezika v naših pisarnah, ki bo pa tudi v korist in pouk vsakomur, je tiskana čisto in razločno ter se dobiva v platno vezana pri navedenem uredniku in po knjigarnah po 7 K. Iz II. dela so posebej odtisnjeni »Predpisi o zapuščinskih pristojbinah«, ki stanejo broširani le

80 h, III. del (»Sodni depoziti«) zase broširan velja 1 K 60 h.

r **Umestna beseda.** Goriška »Soča« je priobčila to-le notico: Klerikalna banda okoli »Slovenca« je včasih, kakor ji kaže, na videz neizmerno visoko slovenska; iz višav grmijo doli ter delajo krivico pravičnim, rodoljubnim možem. Včasih, kadar kaže, pa pozabijo na vse slovenstvo in na svojo vero ter pomagajo tujcem, da lažje in uspešneje delajo škodo Slovincem. Ta banda podpira in dela reklamo za nemški denarni zavod v Ljubljani, za slovito »Kranjsko šparkaso«, ki je glavni steber nemštva na Kranjskem; pa ne le nemštva, marveč tudi — **protestantstva!** Ali »šparkasa« da vsako leto posvečencem tisočake za razne klerikalne namene. Podkupejuje jih tako, da se more uspešneje boriti nemštvo proti slovenstvu na Kranjskem. Cvenk pada v sveto roko — kaj potem mar ljudem slovenstvo! Da le nese — pa se zapišejo tudi hudiču, če treba. Da le nese — kaj potem, če se širi nemčurstvo in protestantstvo s pomočjo svetih slovenskih mož! . . .

r **»Zveza narodnih društev za Goriško«** bo imela svoj občni zbor v **četrtak, dne 16. junija.** Letos ne bo volitev. Na dnevnem redu bodo samo poročila in sluhajnosti.

r **Strela je ubila** v nedeljo dopoldne 16letno Marijo Križmanovo iz Velikega Repna na Krasu, ko se je vračala domov iz Trsta, kamor je nosila mleko vsak dan.

r **Toča na Štajerskem.** V nedeljo, dne 22. maja, ob 2. popoldne uničila je pol ure trajajoča toča skoro vse pridelke teh-le občin: Flekušek, Slatenik, Kušernik, Drankovec in Spodnji Jakobski dol. Še drugi dan je bila najti toča v velikih kupih.

r **Zastrupljenje.** V Št. Lovrencu pri Mariboru je 3 in pol leta stara deklica Štefka Žafran v odsotnosti staršev vzela s police rdeče žveplenke in snedla iz njih rdeče kapice. Ponudila je tudi svoji mlajši sestrici, ki je vzela in snedla le dve. Šele ob 9. zvečer je Štefki postalo slabo, da se je jela trgati. Starši, nič hudega sluteč, ji dajo mleka. V torek zjutraj ob pol 5. je Štefka umrla. V sredo popoldne ob pol 6. je prišla sodna komisija iz Maribora, ki je spoznala zastrupljenje s fosforom. Mlajša sestra je ostala zdrava.

Obrtno zborovanje.

V **četrtak, dne 30. junija t. l., ob 9. dopoldne** bo v posvetovalnici mestnega magistrata važen skupni sestanek zastopnikov vseh obrtnih zadrug za Kranjsko. Na tem sestanku se ima vršiti pogovor o najnovejših zadevah obrtnega stanu, o važnosti obrtnih zadrug in njih delovanj, kakor tudi pogovor glede bodočega zavarovanja za ostarelost in onemoglost.

Na razpravo pa pridejo tudi vse tiste točke, ki jih bodo zadruga naznanile popisani zvezi vsaj do 23. junija t. l. Ta sestanek je tem važnejšega pomena, ker je skrajni čas in neobhodna potreba, da se enkrat skupaj zberemo zastopniki vseh obrtnih zadrug na Kranjskem in se posvetujemo glede obrtnih nadaljevalnih šol, glede deželne obrtne pospeševalne urada, glede bodočega deželne obrtne sveta, glede ustanovitve skupne posredovalnice za pomočnike in vajence, zlasti pa glede neobhodno potrebne obrtne organizacije na Kranjskem, kakor tudi nameravanega narodnega gospodarskega zleta avstrijskih Slovanov, ki ga priredi »Slovensko narodno gospodarsko društvo« z Dunaja v Ljubljano dne 14. in 15. avgusta t. l., na katerem se bode razpravljalo o centralni organizaciji poljedelcev, trgovcev in obrtnikov. Prosimo cenjene zadruga, da sodelujejo pri tem važnem sestanku po svoji možnosti, da izberejo iz svoje srede zastopnike, ki bi jih zastopali pri razpravi in te naznanili do 23. junija zvezi.

V nadi, da ne bo izostala, in če je še tako oddaljena, nobena obrtna zadruga po svojem zastopniku, se pričakuje vsestranske udeležbe in največjega zanimanja za nameravani sestanek.

O podrobnem programu in vseh drugih važnejših zadevah bomo zadrugam še poročali.

Pripomniti je le še, da se bode ta sestanek vršil le, če se bo do določenega dne priglasilo zadostno število udeležencev.

Deželna zveza kranjskih obrtnih zadrug.

Dolenjski novičar.

Novice iz Št. Janža in okolice.

d **Da se resnica prav spozna, treba je čuti dva zvona!** Prejeli smo in priobčujemo: Z ozirom na notico »Davkoplačevalci šentjanške občine in sosednih občin, poslušajte!« usoja si podpisano županstvo poslati to - le pojasnilo, ki ga naj blagovoli slavno uredništvo tudi objaviti v eni prihodnjih števil »Slovenskega Doma«, da ne bo javnost, zlasti pa še naši občani napačno poučeni o delovanju občinskega odbora in še sploh po nepotrebnem radi neke osebe, ki se hoče nekaj repenčiti v Krmelju in kritizirati delovanje županstva in odbora. Res je, da je pri zadnji seji občinskega odbora predlagal prvi občinski svetovalec z ozirom na to, da se je pri nas ustanovila prepotrebna požarna bramba, ki pa nima nikakih sredstev, da bi si zgradila lasten gasilni dom in si nabavila vsaj najpotrebnejše gasilno orodje in pa z ozirom na to, da je naša občina hribovita, da se torej ne more v vsako vas z brizgalno priti, se tudi ni hotelo to poslopje graditi z občinsko naklado, pač pa bi se

lahko nekaj dobilo s pasjim davkom. Gospod dopisnik je bil pač v tem oziru namenoma ali vsled nevednosti gotovo napačno informiran in svetujem mu, da se drugič, kadar hoče zopet naše delovanje kritizirati, pri meni informira, ker mu bom radevolje vsako stvar nepristransko pojasnil. Predlog o pasjem davku je sedaj, dasi je to škoda, padel. Gospodu dopisniku se zdi tak davek čuden, dasi ga imajo že v marsikateri občini upeljanega. Preveč poniževalna za ves odbor, zlasti pa za predlagatelja je trditev, da se je nameral davek na lovske pse opustiti in obdačiti le kmetske pse. To je neresnica, in kdor si je to izmislil in izustil, ga lahko imenujemo lažnika. Saj lahko vsi navzoči odborniki potrde, da je bilo v predlogu rečeno, da se naj obdačijo vsi prosto tekajoči psi, torej v prvi vrsti **lovski**, od katerih bi se tudi dobilo največ davka, a prosti so pa vsi varuhi, ki so priklenjeni. — Razvidno je torej, da tak predlog ni tako bedast in krivičen, kot se v dotični notici trdi. Znano je, da imajo po nekaterih krajih jako mnogo psov brez vsake potrebe in da so le-ti sestradani in potepajoči se psi velika nevarnost v slučaju kake pasje stekline. Znano je pa tudi, da se rabi varuh le za dom in kot tak je gotovo najbolje, da je na verigi. Ako bi prodl predlog, da se obdači vsakega prosto tekajočega psa z 2 K, bi gotovo ne bil zlasti z ozirom na namen, za katerega se je hotel vpeljati, tako krivičen, sešeno še, ker bi v prvi vrsti zadel pse za zabavo, ne pa kmetske, kakor se trdi v dotični notici. — Zanašajoč se na resnicoljubnost slavnega uredništva, upam, da upoštevate to pojasnilo in dotično notico primerno popravite v prihodnji številki Vašega lista. — **Županstvo v Št. Janžu**, dne 6. junija 1910. — **Ivan Prijatelj**, župan.

d Romarski vlak iz Št. Janža na Brezje. V nedeljo, 22. maja, se je pri vseh tukajšnjih farah razglasilo raz leco, da pojde romarski vlak iz Št. Janža na Brezje in da bo voznja veljala tje in nazaj 4 krone. Enako se je zgodilo v nedeljo, dne 29. maja, dan pred romanjem pri vseh drugih farah, le šentrupertski župnik je oznanil, da bo veljala voznja nekaj več, kot 4 K. Koj po maši pa je že divjal »Oberčuk« kaplan, znani Štrajhar in tarna, da bo potreba 7 K 20 vin.; pravi se, da je župnik hotel oznaniti pravo ceno, a Štrajhar, da se je proti temu uprl, samo da je zvalil več backov skupaj. V ponedeljek so ljudje šele na postajah izvedeli za pravo ceno vlaka, nekateri pa še tedaj ne. Tako so že nekateri izostali in šli pametno domov. No, potem so se pa romarji »odfurali«. Med potjo so nekateri kar izstopili in šli domov, ker niso mogli plačati »naklade«. Tarifi so bili baje tem višji, čim bolj so se bližali Brezju. Ampak — fino so se vozili, to pa; gospodje kaplani in župniki ter nekaj najbolj »gor vzetih« Ma-

rijank, so se vozili v I. razredu (ki ga dolenske proge sploh nimajo v prometu); še celo prevzvišeni se niso tako postavili, ko so nas zadnjič obiskali. Zabava je bila pa res nad vse imenitna. Neki hudomušnež je na vsaki postaji vpil novodošlim ovčicam: »Ne hodite na vlak, farji goljufajo!« Edini Hribčev oča iz Koloderja, čigar žena je bila iz prižnice pohvaljena kot edina in najboljša krščanska mati, ker svojega sina ni pustila k »Sokolom« — se je ustavil »nakladi« in plačal za tri osebe mesto 21 kron 60 vin., samo 14 K. Želeti je, da bi sedaj še njega gospod župnik s prižnice pohvalili kot najbolj pametnega izmed vseh takratnih romarskih ovčic. Med voznjo so kar naenkrat — oh — izgubili gospod Štrajhar (tako se govori) večji znesek. Bil je velik spektakel. Gospodje so rekli, da so bili najgrji »Šentjanci (so najbolj tiščali denarnice), kar je znamenje, da so bili med vsemi najbolj pametni. Eno dobro točko lahko stavijo Šusteršičijanci v program svoje stranke, in sicer: obdačenje božjepotnih vlakov in naj dajo patent za to obrt kot prvemu Štrajharju: bo neslo! Končno pa naj se omeni samo še, da so ljudje radi opisane božje poti zelo razjarjeni in da je zelo pobožen in pošten mož klerikalne branže trdil, češ da dozdej je verjel vse, kar je slišal raz leco, a da sedaj o vsem dvomi. Take božje poti snujočih kaplanov reši nas, o Gospod!

Jz Krmelja pri Št. Janžu.

d Svaka sila do vremena. Marsikje je gospod Izidor s postaje že izgubil ves kredit, le pri »Werku« je bil še dobro zapisan; a zdaj se mu je še tam pričel stolček majati. Ni čudno, vsaka stvar ima svoj konec, pa tudi frajtersko komandiranje Izidorjevo ga bo imelo. Povemo mu naprej, če bo vedno tako napredoval v nepriljudnosti, se bo popolnoma onemogočil. Ta mož misli, da je krmeljski mali bog, ker mu je naklonjena njegova milost, gospod direktor sam. Pa se zelo moti. Škoda, ker ni pri nas kakega fotografa ali slikarja, da bi bil naslikal lepo idilo: boj med dvema pavoma in kokljo s piščeti. Prišel je namreč pav »suhega« gostilničarja v Krmelju k postaji in se pričel pripravljati na tepež s kokoljo postajenačelnikovo. Ko je to mož zapazil, je prihitel na pomoč in začel boj s pavom mesto koklje; tako je nastal tepež med dvema pavoma, iz katerega sta oba odšla brez nevarnih poškodb; pav »onega suhega« birta se je namreč umaknil na svoje zdravje in Izidorjevo korist, ker bi se sicer pozneje pomirila morda še Izidor in birt, ki sta si tudi »srčna« prijatelja.

d Nesreča. Pretekli teden je padel hlapec gostilničarja Krmelja (po katerem je dobil ta kraj svoje ime) pri nalaganju mrve z voza tako nesrečno, da si je zlomil tilnik in kmalu umrl.

d Tatovi so vlomili ponoči v trgovino gospe Okorn v Tržišču in so odnesli večjo vsoto denarja. Storilec je moral biti pač spreten in že vaju takega dela, ker je svetil po trgovini s svečo in šel iskat v spodnje prostore mesarsko sekiro, da je ž njo vlomil skozi vrata in v predale, katerih enega je celo odnesel seboj. Vršile so se že podrobne poizvedbe, ki morda kmalu pokažejo sled za lopovom.

d Strela je udarila pretekli teden na Skrovniku v gospodarsko poslopje, ki je pogorelo. V nevarnosti so bila sosedna poslopja in sploh cela vas, a s pomočjo požarne brambe, ki je hitro prišla in marljivo vršila svoje delo, se je posrečilo požar omejiti in preprečiti še večjo nesrečo.

Novice z Vač.

d Kaplan — agent. Na Vačah uči katoliško ljubezen kaplan Majdič tudi s tem, da agitira za Bazistovo in Osolelino gostilno. Očitno odvrača ljudi od naprednih gostilen. Kaj ko bi ga g. državni pravdnik poučil o paragrafih?

d Čuke ustanavlja kaplan Majdič. Vse lepo in prav. Olike naj jih tudi nauči; posebno Reberska. Reberski in Titus bosta predtelovadca, a telovadila bosta samo s palico in ženo. Drugi bodo telovadili na Preskerjevem podu, kakor so že pred letom. Izvrstno sta se obnesla Preskerjev in Feliksov. Na zdar čukovska morala!

d Tudi kaplan razume dobro telovadbo. On bo prirejal izlete h Klančariem in k Jakopičevim puncam. To je zdravo. Ni pa lepo, da se tak gospod prigunca domov tako sladko ginjen, da je cela cesta njegova. Priporočamo prevzvišenemu knezoškofu, da mu da faro pri državni cesti, okrajne so zanj preozke.

d Jakopič je zdaj najbolj učen mož v fari. Sedaj bo spravil ob službo našega gospoda nadučitelja in organista. Mogoče bo moral preč tudi gospod župnik. Če se gospod Jakopič tako zmisli, pa bo. Ej, ko bi ljudje vedeli, kaka moč je zdaj v Bukovici pri Jakopiču, bi ne držali z učiteljem. Pa kaj se hoče, svet je nehvaležen. To pa vendar že danes vemo, da bo prihodnjič izvoljen Jakopič za župana, pa če je to liberalcem prav ali ne.

d Boltatu Pepe s Kudeluga. Slovenska javnost že dolgo dolgo ugiblje, kdo je ta duhoviti pisatelj. No, mi smo pa toliko srečni, da ga imamo med seboj. Njegovo pravo ime je France Majdič, pisateljsko ime pa je »Boltatu Pepe«, zraven tega ima še domače umetniško ime »Šoštarjev France«. Vidite, čitatelji, kaj vse imamo na Vačah. Vsa čast nam! Več jezikov, ko bomo imeli, boljše za nas. Kako imenitno bi bilo, če bi g. »Boltatu Peke« z Vač pisal v »latovski šprahi«. To bi bilo nekaj za Jakopiča! Seveda bi mu morali brati otroci...

d Fara, zgani se! V kaplaniji, ki smo jo kmetje sezidali, bo sedaj kaplan zbiral »čuke«. Nadučitelj pa v šoli še petja ne sme učiti. Koliko pa plača »Ljudska posojilnica« za stanovanje? Ali sme res kaplan početi, kar hoče? Sedaj pa da bi mu delali še hrastov pod? Ne, in ne! Temu kaplanu nič. Zgubi naj se, kamor hoče. On je naša nesreča, ker nas uči samega obrekovanja. Božje nauke je že sam pozabil.

d »Lažiljub« trdi, da je naš sokolski naraščaj protipostaven. Mi pa pravimo: »Kdo pod solncem more prepovedati nam staršem, da smemo ne samo dovoliti, ampak ukazati svojim otrokom, da telovadajo! Do sedaj ne poznamo še take postave! Žalostno bi bilo, če bi nam »Boltatu Pepe« z Vač delal postave.«

d »Lažiljuba« berejo pri nas samo še Marinarice, moški so že sprevideli, kakšen »futer« daje »Lažiljub« svojim backom. Le tako naprej! Preč z lažnjivim »Domoljubom«! Tako umazan časopis nam lahko celo družino popači! Ne dovoljujmo otrokom čitati te lažnjive cunje, da se ne okužijo! »Slovenski Dom« bodi glasilo naših hiš!

Novice iz kočevskega okraja.

d Zapuščena je »Kočevska deželica«: prebivalci Slovenci so prepuščeni svoji usodi, Nemci s pomočjo »Schulvereina« ustanavljajo šole, kjer se slovenski deci uceplja nemški jezik. S »heil« pozdravljajo te v takih krajih otroci, kateri govore izključno »kočevščino«, ki je menda v sorodstvu s »eiganščino«, čeravno govore starši samo slovensko govoricu. Žalostno in še bolj žalostno je, da se tako vzgojena mladina čisto odtuji materinemu jeziku.

d Veliko medvedko je ustrelil knezov lovec v Željnah v neposredni bližini Kočevja. V ponedeljek so jo ljudje ogledovali in občudovali na dvorišču tukajšnjega gradu. Sploh pa medved v tukajšnjih hribih ni redka prikazen. Večkrat se sliši, da ga je opazil ta ali oni.

d Uboj. V Škrilu je sitnaril zadnjo nedeljo neki stari izzivač. Ker se ga neki fant ni mogel rešiti, je pobral kamen in ga vrgel tako nesrečno v nasprotnika, naravnost v senca, da ga je na mestu ubil.

d Slovenska trgovina je zopet odprta, kar so tukajšnji Slovenci komaj pričakovali. Zato jo tudi prav pridno posečajo. Ljudje so zadovoljni, ker so nastavljene zmerne cene in je vsakdo solidno postrežen. Dolžnost prav vsakega Slovenca je, da kupuje svoje potrebščine v tukajšnji »slovenski trgovini«. Svoji k svojim najbode njih geslo.

d Občni zbor »Kočevske posojilnice« se vrši v nedeljo, dne 19. junija popoldne ob 3. v uradnici. Upati je, da se člani v najobilnejšem številu udeležijo občnega zbora, kjer se poda poslovno poročilo o delovanju, posebno pa se pojasnijo neka-

tere zadeve, ki so jih svoječasnoma naši nasprotniki prav pridno izrabljali v svoje namene.

d Da se »Slovenski Dom« tudi po kočevskem okraju kar najbolj razširi, ker ravno tu je ljudstvo pouka in čitanja potrebno, ter da postane list za tukajšnje kraje zanimiv, je potrebno, da se mu sporoče takoj vse zanimive krajevne novice. Upamo, da se gospodje iz posameznih krajev odzovejo vabilu, naj po moči sodelujejo pri listu, oziroma ga obveščajo o vseh zanimivostih in novicah.

d Iz Svibnjega. Kaj ne, gospod urednik, da kraj, ki je z deskami obit, ljudje navadno zametavajo. Tako je pri nas. Nikdar ni glasu v javnosti iz našega kotička. A zgodi se pa vendar kaj, kar bi utegnilo koga zanimati. Ne beremo pri nas drugega, kakor liste: »Domoljub«, »Bogoljub« in »Detoljub«. Ne, a na Jegličovo rdečo brošuro smo pozabili, tudi ta nam ni neznan in je mnogo smeha povzročila. — Imamo pa tudi »Marinarce« s »fano« ter druge pobožne duše, kakor tudi vzornega pastirja za te backe. Ta ti je pravi tip Jegličevega kalibra. Ko je bil lani pri zadnjih občinskih volitvah temeljito pogorel, zažugal je s pogorišča z debelo gorjačo ter zagrozil maščevanje, rekoč: »Le počakajte Svibanje, ako me ne boste ubogali, bom vam že pokazal!« In res, koj prvo nedeljo je oznanil, da bo opustil drugo mašo ob nedeljah in praznikih. Ni dolgo tega, kar je dal nekemu možu sporočiti, da ne sme biti za botra, ako ne prinese spovednih listkov in ako bi umrl nespokorjen, mu ne bo dal zvoniti in ne bo dovolil, da bi ga pokopali na »žegnanem« »britofu«. Tega moža si je bil prvotno izbral za bič, da bi ž njim bičal uporne backe, a ker mu je to izpodletelo, ga sovraži iz dna svoje črne duše. Tudi mu ni prav, da mu ljudje pravijo Peter, čeprav je krščen za Petra. Zato je zažugal neki osebi, da jo izžene iz fare. Ako neče biti Peter, mu bodo rajši rekli Gašper. — Pri nas gradimo tudi novo šolo. Došlo je 16 zidarjev, a ker ni stavbnega gradiva pripravljenega, morajo si zidarji iskati dela pri kmetih ter si morajo za šolo sami lomiti kamenje. Omenili smo že rdečo škofovo brošuro. Tudi župniku Petru mora biti ta brošura znana, ker je pri velikonočnem izpraševanju navajal cele odlomke iz te svinjске knjižice. Kdo torej pohujšuje? Ali ne duhovniki sami? A kaj je rekel Kristus o pohujševalcih? Da bi bilo najbolje, ako bi jih potopili na dno morja!

d Šulferajnska slavnost. Iz Rečie pri Semiču nam pišejo: Kakor je znano, imamo tu šulferajnsko šolo. Voditelj šole je zagrizen nemčur Rom. Ves majnik je že pripovedoval otrokom, da bo 29. maja za nje in za njih starše vesel dan, in da morajo takrat vsi priti v šolo s starši vred,

češ, da bodo dobili obleke, razne darove i. t. d. In res v soboto 28. maja se je začel Rom plaziti okolu deklet in jih prositi, naj bi spletle nekaj vencev. No, dobil je primeren odgovor od zavednih deklet. Le delajte jih sami! Na to se je napotil v Blatnik ter tam dobil nekaj brez in vencev, da je okrasil takozvano Trojetkino hišo. Seveda je zavihrala nad hišo tudi nemška zastava. Prišla je nedelja, 29. maja. Takoj ob 2. so se začeli Kočevarji zbirati pred Trojetkino hišo, a njih žene so prišle s košarami, češ, da bodo nesle domov darove. Vsi so z nekakim svetim pričakovanjem na obrazu čakali, misleč, da pride sam Bismarek iz neba jih obiskat. Pa prišli so samo štirje učitelji, štirje evangelisti, učitelj iz Čermošnjice, iz Lazov, iz Ribnika, njim na čelu pa Rom z velikanskim znakom. Na to so šli vsi v šolo. Tu jih je Erka pozdravil in razložil, kako da je šulferajn potreben in kako skrbi za otroke, da ne padejo v slovensko pest. Rekel je med drugim še: »Posebno vam je naklonjen vaš oče Rosegger«. — Potem je začel Rom govoriti: »Liebe Kinder, tu vam podarim slike vašega očeta Roseggerja, ki vas blagoslavlja in prosi, da ostanete zvesti nemštvu in podpirate povsod z vnemo šulferajn.« Na to je razdelil podobe, vsak otrok pa je pri tem moral zaklicati: »Heil unserem Vater Rosegger!« Končno je moral še vsak moški udeleženec plačati 2 K. Zakaj, se ne ve. Morda za podobo sv. očeta Roseggerja? Na to so evengelisti zapeli izdajalsko pesem: »Die Wacht am Rhein«, potem pa so se Kočevarji in Kočevarce ogorčeni razšli s praznimi košarami, z vsklikom: »Ježeš, kammež bi ünzer Rom tüm ischt!« — Tako se je končala ta šulferajnska slavnost.

Gorenjski novičar.

Novice iz Št. Vidu nad Ljubljano.

g Zanimiv testament. Zadnjič smo poročali, da je umrla v deželni bolnici Ivanka Cirman, rojena v Št. Vidu. — Ta ženska je v svojem življenju mnogo trpe-la za epilepsijo (padavico) in je postala vsled te bolezni slaboumna. Žato ji je tukajšnje županstvo postavilo varuha, ali kakor pravimo pri nas »prokuratorja« v osebi Klanfarjevega pisarja »Vidmajerja«. Pred tednom dni pa je poklicalo sodišče sestro pokojnice, gospo Franjo Cirmanovo k zapuščinski razpravi njene umrle sestre Ivanke. A kako se gospa Cirmanova začudi, ko ji sodišče naznani, da je njena sestra Ivanka napravila testament, v katerem stoji pisano, da zapuščena za maše 100 K, za škofove zavode 100 K itd. Kot priča testamenta je bil podpisan Vidmajer in še dva druga Klanfarjeva kleparska pomočnika. Iz tega je jasno, da je bil

ta testament narejen v Klanfarjevi pisarni, kamor so zvalili slaboumno revico. In kar so ji ti »poštenjaki« narekovali, vse to je brezpametna ubožica kajpada rada zapisala. Gotovo so ji nebesa obljubovali. Radovedni smo, če je bil pri tej »operaciji« tudi Klanfar navzoč? Testament je bil izgotovljen l. 1904, a gospa Cirmanova je izpovedala, da je bila Ivanka slaboumna najmanj 20 let, torej za vsako tako stvar nesposobna. »Oh, kaj je vse pri Klanfarju mogoče!« Najbolj smešno v vsej stvari je pa to, da je Vidmajer kot varuh slaboumne Ivane Cirman, prisilil revico, da je zapisala: »Jaz Iv. Cirman pri popolnoma zdravi pameti — ter se pod to kolobocijo še podpisal. Seveda so gospodje pri sodišču, ki so se temu tako smejali, da so se kar za trebuhe držali — testament razveljavili, na kar je vso zapuščino rajnce prejela njena sestra, gospa Fr. Cirmanova. Prav tako! Vidmajerju pa pošepetamo na uho: »Oj, sedaj si ga pa še bolj polomil, kakor takrat ko si našopanega zajca streljal!«

g Kako vzgaja naš župnik svoje backe? Pretekli teden je bil pri neki razpravi, o kateri bomo še govorili, zaslišan tudi Zabret, ker se je toženemu kot svojemu učencu sam ponudil kot glavna priča, da doprinese dokaz resnice. Šlo se je za razžaljenje časti, ker je na shodu v Dravljah njegov učenec sklicateljem očital lažnjivost in sleparstvo. Tu je pa Zabret pod prisega izpovedal, da je dotičniku pred shodom sam naročil, kako naj pové. Dokazov ni imel nobenih. Zato mu je sodnik upravičeno zabrusil v obraz: »Potem ste ga vi naučili, kako naj govori.« Iz tega se razvidi, da bi faktično Zabret spadal na zatožno klop, ne pa mladi mož, ki je svojega učenika in župnika ubogal. Res, lepo vzgaja ta župnik svoje pristaše, prav po svojih načelih, a ne po načelih svojega stanu.

Jeseniške novice.

g Veselica in javna telovadba, ki jo je priredil javorniški »Sokol« dne 5. junija, nam je zopet jasno pokazala, kako zastoj je ves trud brezdomovinskih klerikalcev, ki so mislili, da bodo »Sokole« na deželi kar preko noči ugonobili. Dasi so se na nebu zbirali že opoldne črni oblaki in je bilo vsak čas pričakovati nevihte, vendar to ni odvrnilo gorenjskih »Sokolov«, da bi ne pohiteli na pomoč mlademu bratskemu društvu. Okrog dveh popoldne, ko je divjal orkan najhujše, ko je deževalo, kot bi iz škafa lilo, grmelo in se bliskalo kot bi se bližal sodni dan, so prihajale čete krepkih »Sokolov« med glasnim trobentanjem, in sicer: iz Tržiča, Radovljice, Bleda in Jesenic in ob treh je bilo zbranih vseh skupaj nad 80 bratov v kroju. Izpočetka se je mislilo, da bo vsaka telovadba nemogoča, ker je neprestano lil

dež; toda »Sokoli«, ki ne poznajo ovir, so vseeno nastopili. Prvi je nastopil naraščaj javorniškega »Sokola«, pod vodstvom staroste br. Vilfana. Mladi telovadci so izvajali na orodju teške sestave, v nekaterih slučajih z največjo eleganco, za kar so želi od mnogobrojnega občinstva obilo priznanja. Zatem je nastopilo članstvo v treh vrstah, in sicer na bradlji, drogu in konju. Vkljub neprestanemu dežju so izvajali teške sestave z ono preciznostjo, ki je vkošenjena le v sokolstvu. Zapazili smo tu krasne junaške postave »Sokola« z Bleda, ki je šele po enoletnem obstoju pokazal za seboj delo sokolske vztrajnosti. Potem je nastopil vaditeljski zbor jeseniškega »Sokola« na drogu in navzlic temu, da se je orodje majalo in je lilo kakor za stavo, so izvajali telovadci krasne vaje, kakor veletoče z obratom in preprijemom, tezne stoje raznožke, obrate v predkolebu do vzpore spredaj. Seveda bo tu in tam treba še nekoliko pile, posebno pri odskokih. Ob glasnem ploskanju navdušenega občinstva in ob zvokih sokolske koračnice, so odkorakali telovadci s telovadišča ter takoj nato nastopili za proste vaje. Proste vaje je izvajalo 48 bratov. Tukaj bi omenili, naj bi se prostim vajam odmerilo nekoliko več vadbe, kajti najlepši uspeh je pri prostih vajah, če se strumno izvajajo in se pri tem lepo krije in ravnata. Po telovadbi se je razvila živahna zabava: brat se je veselil med brati, zapela se je marsikakšna lepa pesem; tamburaški zbor našega »Sokola« je igral krasne slovanske komade, mladina pa se je vrtila na plešišču. Žal, da smo se morali kmalu ločiti. Bratje z Radovljice, Bleda in Tržiča so odšli že ob 6. z vlakom domov. Ob slovesu smo si navdušeno zaklicali: Na svidenje prihodnji mesec pri župnem zletu na Jesenicah! Na zdar!

g Izredni občni zbor našega »Sokola« se vrši v nedeljo, dne 12. junija pri »Sokolu« ob 9. dopoldne. Z ozirom na obširni dnevni red, naj se bratje udeležijo občnega zbora polnoštevilno in točno. Na zdar!

g »Vse za vero drago,« to je geslo klerikalnih »Čukov« in po tem se ravna tudi belanski »Čuki«. Ker so priredili veselico prav tisti dan kot javorniški »Sokoli«, so se bali, da se ne bo nihče zmenil za te zveržene katoliške junake. »Sokoli« so nalepili lepake, »Čuki« pa so izdali samo ročna vabila. Kaj storiti, da se ljudstvo odvrne od brezverskih »Sokolov«? No pogruntali so jo: v velik lonec so nabasali gnojnice, mesto čopiča jim je služila stara metla, pa so šli ter na sokolske lepake naslikali znamenja katoliške izobrazbe. — No, tako so te pobožne smrdokavre rešile sveto vero drago in domovino blago.

g Umrla je gospa Frančiška Orehek, domače Kavkovka z Moravč v 60. letu starosti. Pokojnica je bila blagega in mirnega značaja, vzorna mati in soproga ter

skrbna gospodinja, katera je vedno še našla čas za čitanje. Cenjeni rodbini iskreno sožalje!

g Gasilno društvo v Begunjah priredi v nedeljo, dne 12. junija v »Gasilnem domu« gledališko predstavo s petjem. — Uprizorita se igri: »Pes in mačka« in »V Ljubljano jo dajmo!«

Notranjski novičar.

Novice iz Postojne.

n Telovadno društvo »Sokol« v Postojni opozarja na današnji izredni občni zbor v svrhu spremembe pravil. Brate Sokole prosimo polnoštevilne udeležbe. — Na zdar!

n Postojnska jama se izkorišča na vseh koncih in krajih. Za danes zabeležimo le nekaj malega. Iz jamskega premoženja se je pred leti kupila železna blagajna »Wertheimareca« in pisalni stroj. Vsak bi mislil, da bo imel blagajno na razpolago jamski blagajnik in da se bo pisalni stroj uporabljal zgolj v jamske namene. A temu ni tako! Kaso ima v svoji sobi glavar, jamski blagajnik pa mora denar spravljati v svoj žep ter ga po cel teden vlačiti sabo. Pisalni stroj pa uporablja izključno glavarstvo za svoje uradovanje. Ali nima ta c. kr. urad toliko kredita, da bi si kupil kaso in pisalni stroj? Ali gospod glavar ne zna razločevati imetja postojnske jame od državnega imetja?

n »Strammdeutsch.« Postojnsko jamo, ki je last Postojncev in leži na izključno slovenskem ozemlju, upravlja upraviteljsvo, ki je povsem »strammdeutsch« in kateremu načeluje vodja c. kr. okrajnega glavarstva, dr. Pilshofer, tudi — »strammdeutsch«. Uslužbenci jame so sami domačini, katerih le nekateri lomijo za silo »strammdeutsch«, a morajo z upraviteljsvom občevati vedno le »strammdeutsch«. Naše skromno mnenje je, da je ta uprava nekoliko preveč »stramm«. Postojnci, ali ni že skrajni čas, da zloमितe ta »stramm«?!

n Hiriya, vstan'! Nehote sem se spomnil te himne našega pesnika Vodnika, ko sem videl v nekaterih javnih lokalih velikanske lepake v francoskem jeziku. Nekak mrzel pot me je oblil. Ali so Francozi zavzeli našo deželo? Menda vendar ne! Gledam lepak natančneje in razločim, da je le reklama za Postojnsko jamo. Vprašam natakario, če so Francozi kupili jamo, a ta me le začudeno gleda. Šele drugi navzoči gost mi pojasni, da je upravništvo Postojnske jame izdalo reklamne lepake tudi v francoščini, a ker ne vé, kam ž njimi, razobesilo jih je po Postojni. No, si mislim, to upravništvo pa zna; boji se, da bi ne posetilo jame preveč Slovencev, pa je reklamo naredilo v francoščini.

P o t n i k.

n Viški »Sokol« priredi v nedeljo dne 12. t. m. v Notranjih Goricah vrtno veselico z javno telovadbo. Pri tej priliki bodo prvič nastopili domači fantje pri prostih vajah. Domača dekleta pletejo vence; sploh so priprave v največjem tiru, tako, da bode veselica jako zabavna. Viški »Sokol« odkoraka ob pol 1. popoldne iz telovadnice. — V nedeljo, vsi v Notranje Gorice!

n Borovniške kratkočasnice. J a n e z : »Ti, Miha, si kaj bral odgovor na dopis »Borovniški čuki na robu propada« v »Slovenec«? — M i h a : »Da, neke neumnosti sem čital; toda naš kaplan je slab zagovornik čukov, ker je sestavil odgovor šele v 14 dneh.« — J a n e z : »Veš kaj, zameriti mu ne moremo zaradi tega; bil je pač pred par tedni na javnem socialno-demokratskem shodu, zato se mu še sedaj vrti v glavi govor.« — M i h a : »Malo ga pa to tudi skrbi, ker se je hvalil v »Slovenec«, da bodo imeli čuki javno telovadbo, toda za enkrat se mu je pokazilo, ker je načelnik čukov odklonil nadaljno načelovanje odseku čuka.« — J a n e z : »Da, in je še rekel, da nemara nositi te časti, ker je vedno v časopisu.« — J a n e z : »A sedaj je zlezal pred kaplanom pod klop in spet prevzel »načelnikovanje«. Sedaj gospoda zopet navdaja upanje.«

n Za »Sokola« v Cerknici so darovali: Posojilnica v Cerknici 100 K; gg.: Fran Terček, potnik, 20 K; Ansec, c. kr. sodnik v Postojni, 2 K; Ig. Petelin 2 K; gea. Ivanka Urbas 1 K; Bučar iz Rakeka 1 K. — Nabrali pa: Gea. Mimi Stergule 12 K 74 vin.; ga. Adela Werli nabrala v Kažotu 8 K 16 vin.; br. Gruden nabral v hotelu »Žumer« 6 K 90 vin.; isti nabral med »Sokoli« 14 K 60 vin.; gea. Ivanka Urbas nabrala na Vagi 3 K 52 vin.; gea. Danica Premrov pri »neki čudni« igri 2 K 4 vin.; pri karambolu br. Gruden in Urbas 90 v.; enako br. Gruden-Krošelj-Urbas 2 K; nabiralnik v Kažotu 4 K 42 vin. Vsem srčna hvala! Na zdar!

n Branica pri Vipavi. Naša »Čukarija« kaj dobro uspeva. Odkar je »Oberčuk« Kovač prevzel za Branico in okolico posej državnega pravdnika, njegovi »Čukei« napredujejo tudi v znanju paragrafov. — Svoj napredek so pokazali tudi s tem, da so šli ponoči v gozd in ukradli za svoje slavje mlaje. Kje pa je tukaj žandarmija, da bi malo tem juristom navila uro. Sicer pa menimo, da je gosp. Kovaču v njegovi juristovski glavici precej odleglo in se ne bo tako kmalu zopet lotil pisati tožbe. Zadnjič je zopet ubogega kmetiča, Ukmarja, nahujskal, da je tožil erzeljskega gosp. župana radi razžaljenja časti. Toda opekel se je! Pravda je tekla, stroški so narasli na par sto kron, a glej: siromak Ukmar je tožbo izgubil. Naj mu sedaj g. nunc plača stroške. Kakor se čuje, je g. nunc napodil Ukmarja, ko ga je prišel prosit, naj on plača tožbo, za katero ga je

nahujskal. Taki so služabniki: delajo prepis, tožbe, sami pa lepo sede na gorkem gnezdu doma in se smejejo ubožcem, če propadejo.

n Framazon na Erzelju. Ljubljenev vseh nunccev in klerikalni županski kandidat Šušterček in Tabora jo je zavozil. Padla je velika senca nanj. Sedaj nima več misliti na županski stolček in gotovo bo celo gospod glavar v Postojni žalosten, če bo čul, da ne bo Šušterček pri prihodnji volitvi niti v odboru. Pa zakaj je padel v tako nemilost? Odpovedal se je popolnoma prispevati k plači duhovna na Erzelju, ker mu je gospod Tabor toliko ričeta zastonj preskrbel. Nam je sicer vse eno, ali prispeva kaj ali ne, vendar je to značilno za klerikalnega petelinčka. Ali slišite gospodje: Rihard Ferjančič, Fran Šmid in drugi, ki ste toliko zanj agitirali in ga volili v odbor?!

Ameriške novice.

a Radi dvoženstva se je moral zagovarjati pred sodiščem v Jolietu Anton Ajnik, doma iz Bele cerkve na Dolenjskem. Mož ima v domovini ženo in tri otroke. Lani meseca avgusta pa se je v Jolietu pod krivim imenom »Anton Molek« poročil z neko Rozo Sin. Stvar je prišla na dan in preiskava je dognala, da je njegovo pravo ime Ajnik, njegove žene pa Molek. Mož bo dobil za dvoženstvo občutno kazen, ker so v tem oziru ameriška sodišča zelo stroga.

a Smetna kosa. V Brockwayju je umrla Katarina Blenkuš, hčerka zakoncev Tomaža in Marije Oman. Pokopal jo je slovenski župnik Trobec. — V Jolietu je umrla žena Franu Simončiču, družniku tamkajšnje slovenske veletrgovine.

n Slovenski uradnik pri ljudskem šteju. V Chisholmu je bil med državnimi uradniki, ki so opravljali splošno ljudsko štetje, tudi Slovenec Fran Govže. Kolikor on vé povedati, so se vsi tamkaj živeči slovenski rojaki brez izjeme dali vpisati za Slovence.

a Slovenski dom si nameravajo zgraditi slovenski rojaki v Pittsburgu. V tem domu bodo prodajalne in prostori za slovenska društva. Na korist temu podjetju so napravili pittsburgski Slovenci 29. maja veliko veselico, ki je donesla za stvar lepo vsoto.

a Slovenski »Sokol« v Waukeganu je priredil 30. maja krasno vspelo slavnost, katere dohodki so bili namenjeni za nabavo telovadnega orodja.

r Na križ pribit. V Pensilvaniji v Avellu so bili ameriški delavci jezni na uradnika podjetja »Pittsburg and Washington Coal. Co.« Hrvača Gjura Babiča. Sumili so, da je vohun ter da je zakrivil odpust nekaterih delavcev. V veliki raz-

jarjenosti so udrli v njegovo stanovanje, potegnili ga iz postelje, vlekli na samoto ter ga pribili z žebli na že pripravljeni križ, na glavo so mu položili trnjevo krono; na to so divje plesali okoli njega. Pribiteli so slednjič na pomoč. Štirje delavci so sedaj pod obtožbo, da so provzročili ta zločin.

Izpred porotnega sodišča.

Na smrt obsojen! Pretekli teden je stal pred porotnim sodiščem rudar Andrej Reje iz Idrije, obdolžen, da je svojo ženo Frančiško vrgel v vodo, da je utonila. Razprava je trajala tri dni in zaslišanih je bilo nebroj prič. Izpovedbe prič so bile za obdolženca obteževalne, jasnega, nepobitnega dokaza, da je Reje storil grozovito dejanje, pa vendarle ni bilo. Zato so se že oglašali glasovi, da bo Reje nemara oproščen. Sodišče je stavilo protonikom samo eno vprašanje: je-li Reje kriv zavratnega umora ali ne. Namestnik državnega pravdnictva je utemeljeval v stvarnem govoru krivdo obdolženčevu in navajal vse posamezne markantne slučaje, ki govore za krivdo obdolženca. Pa tudi zagovornik, g. dr. Švigelj, je storil vse, da bi pripravil porotnike do prepričanja, da je njegov klient, Anderj Reje, nedolžen. Vzne-mirjeno so čakali poslušalci, katerih je bilo natlačeno polno, izreka porotnikov. Ti so se vrnili po kratkem posvetovanju, narkar je njih načelnik prečital krivdorek in sicer z desetimi proti dvema glasovoma. Bledega lica in potrt je poslušal obdolženec porotniški izrek. Pripomnil je, da je nedolžen, če ga prav usmrte. Kmalu so se vrnili sodniki, narkar je predsednik razglasil smrtno obsodbo. Oglasil se je na to zagovornik, g. dr. Švigelj, in rekel, da je obdolženca podučil, da bi mu ničnostna pritožba na najvišje sodišče nič ne pomagala in da sedaj obdolženec hoče še nekaj povedati. — Predsednik: »Kaj pa imate povedati?« — Reje je stopil bližje in rekel glasno: »Priznavam, da sem jo jaz.«

Po svetu.

r Nedolžna obešena. V obmejnem mestu Irske se je vršil te dni izreden pogreb. Tam sta bila pred 52 leti obešena brata Mark Kernačova, obsojena radi umorstva. Tekom časa pa se je dognalo, da onadva nista bila nič kriva, da sta bila torej po nedolžnem obešena. Pokopana sta bila na zakopališču jetnišnice; ko so jo sedaj porušili, so priredili obema svečan pogreb na mestno pokopališče. Udeležilo se ga je na tisoče ljudi, med njimi tudi razni poslanci.

r Koncert starčkov. V Milanu je napravilo 10 starčkov in stark iz Verdijevega zavoda za stare muzike koncert v prid ubogim kolegom. Skupna starost koncer-

tistov znaša 800 let. Med igralci je bil 82-letni basist Federico Varani in nekdanji znameniti pevec De Baillon, ki ima še krasen sopran pri svojih 75 letih. 90letni komponist Malpassuto in nekaj mlajših igralcev na klavir Moreschi sta igrala četveroročno. — Člani kvarteta so imeli skupaj 800 let.

Cerkveno premoženje v Avstriji.

Znano je, da je cesar Jožef blagega spomina pred več nego sto leti razpustil in odpravil mnogo takih samostanov, v katerih so menihi samo molili in dobro živeli na tuje stroške, a nič delali. Cesar pa se je ravnal po svetopisemskem načelu: »Moli in delaj,« zato je razgnal te lenuhe, njihova posestva pa konfisciral. Toda teh konfisciranih posestev in drugega meniškega premoženja država in cesar nista pridržala zase, marveč iz tega imetja je cesar napravil takozvani »verski zaklad«, iz dohodkov katerega bi se naj dajale plače posvetnim duhovnikom.

To se je tudi zgodilo, toda duhovniki so kmalu iznašli, da ta verski zaklad ne more pokriti vseh potrebščin duhovnikov in cerkve, zato so jeli najemati posojila pri državi.

In ta posojila so znašala leta 1901. **228 milijonov.**

Teh posojil pa seveda cerkev ne more plačati, ker revica »nima denarja!«

Res, prav zares, cerkev pri nas v Avstriji je velika ubožica. Le pogledjmo in prepričajmo se!

Po statistiki, ki jo je izdala cerkev sama, je znašalo cerkveno premoženje leta 1835. v Avstriji **54 milijonov.** To premoženje je do leta 1880 naraslo na **295 milijonov,** torej se je v 45. letih pomnožilo za okroglih **241 milijonov goldinarjev.**

Deset let kasneje, to je leta 1890. pa je cerkveno premoženje že znašalo **813 milijonov kron!**

Leta 1900 je imela katoliška cerkev v Avstriji dohodkov **60 milijonov,** izdatkov pa samo 35 milijonov, torej čistega dobička nad **25 milijonov** in to v samo enem letu.

Koliko je naraslo cerkveno premoženje v zadnjem desetletju, še ni obelodanjeno, to pa je gotovo, da znaša že več kakor **1 milijardo ali 1000 milijonov kron.**

Pripominjamo, da to premoženje pripozna cerkev sama, v resnici pa znaša cerkveno imetje **trikrat toliko,** in sicer, kakor je izračunal Wahrmund, profesor cerkvenega prava v Pragi, **4 milijarde ali 4000 milijonov kron!**

A vendar je cerkev, ta največja bogatinka v državi, dolžna državi **228 milijonov.**

Toda ta bogatinka te zanjo malenkostne vsote »ne more« plačati, marveč prepušča to breme, da ga nosijo davkoplačevalci, med njimi najrevnejši — kmetje!

V seji, dne 31. januarja je v imenu naprednih poslancev predlagal g. E. Gangl, naj se odpravijo poslanske dijete, ki znašajo vsako leto najmanj 50.000 K. In kaj je voditelj klerikalne stranke dr. Šusteršič na to rekel? — Da ni za odpravo dijet, zakaj brez dijet bi ne bilo prida poslancev, ne prida deželnih odbornikov in ne prida železnega glavarja. — Volilec, sedaj pa sodi sam, kateri poslanci so boljši ljudski zastopniki, klerikalni ali napredni? — Napredni poslanci hočejo ljudstvo zastopati in tako davkoplačevalcem na leto najmanj 50.000 kron prihraniti, klerikalni poslanci pa ljudstvo zastopajo samo za dobre mastne plače.

LISTEK.

Red Marije Terezije.

(Konec.)

Dva jezdeca prijahata od zadaj v gozd.

Nadvojvoda Albreht s pobočnikom.

»Kdo zapoveduje tu?« vpraša maršal z visokim, skoro piskajočim glasom.

»Cesarska visokost, poročnik Machan, od šestega bataljona poljskih lovcev prve stotnije, se predstavlja kar najpokornejši!«

»Dobro. Ne ganite se od tod, gospod poročnik!«

Odjahata.

Nova dva jezdeca. Baron Beck s pobočnikom.

»Kdo tu zapoveduje?«

Machan se predstavi.

»Držite to pozicijo, gospod poročnik, in pošljite po pomoč!«

Machan pošlje trobentača h Kriehuberju. (Trobentač je zašel in se vrnil šele pod večer v Příbram).

Bitka je šla posreči. Odmev je deloval, kot blazen. Gozd je bučal in bilo je to prijetno razdraženje v hladu. Sovražnik tem nasproti je narastel na grozne množine, toda naprej ni šel.

A naglo zagleda Machan nekaj strašnega. Strah in zmešnjava tam nasproti. Trobentanje, povelja. Linije so vstajale in se obračale ter nekam bežale.

»Aha, naši so jim prišli za hrbet,« si pomisli Machan. »Fantje, zadnje patrone v puške, in streljajte, kar le morete.«

Dvajset bluvajočih topov bi ne bilo moglo napraviti večjega bučanja . . .

Naglo trobentanje. Boj je bil končan.

V gaj prileti zasopljeni Kriehuber. Skoči s konja in objame Machana. »Filozof, filozof!« je bruhal iz sebe. In dolgo časa ni rekel nič drugega.

Potem vzame iz žepa smodko. »Je to specialiteta, vzemite jo. In veste, da smo mi zmagali? In veste, da bi bila v slučaju vojske že oba imela red Marije Terezije zagotovljen? Ma-ri-je Te-re-zi-je!«

Machan mu pove o obiskih Albrehta in Becka.

»Vidite, kako ste srečen! Vražji dečko, vi napravite karijero! Midva oba, filozof, midva oba! Marijo Terezijo bi bila imela zagotovljeno — ta sreča, filozof, ta sreča! Napišite o tem pesem.«

In razlagal je: Sovražnik je osredotočil vse sile proti gozdju, o katerem je sodil po streljanju, da je nenavadno močno zaseden, naši so potem zagnali oslABLJENO krilo nazaj, pritisnili tudi sredino in ga napadli od zadaj.

Nazajgrede je prišel suhi general h Kriehuberju. Podavši mu roko, se mu je zahvalil nenavadno prisrčno. In zlasti zato, ker sta bila cesarska visokost in baron Beck priče te mojstrske strategične poteze. V resnem slučaju da prinaša tako dejanje Marijo Terezijo . . .

Popoldne je povabil Kriehuber svojega poročnika v vinarno. Naročil mu je par klobasie in osminko vina, nad čemer so se zgrozili vsi, ki so poznali lakomnega Kriehuberja. In na dolgo in široko mu je razlagal svoje dispozicije, da bi pojasnil, da je moral ravnati samovoljno proti direktnemu povelju, vedoč, da le s tem povzroči nenadni obrat celega boja, in kako je prišel k njemu sam vojni maršal, ter mu dejal: »Dobro je tako!« in kako mu je rekel baron Beck: »Ostanite tu in pomnožite posadko v gozdu.« — Seve, da tudi njegov poročnik, Machan, je zlat človek, ki zna povelje izvršiti. Oba bi imela Marijo Terezijo, če bi bilo to v vojskinem času.

A zvečer nato se je opil dobri Kriehuber kot kanon . . . Desetkrat je pripovedoval svojo zgodbo in desetkrat vzdihnil po vojskinem času, ko bi ga ne bila zagotovo minila Marija Terezija.

Poslovenil N—n.

Izdajatelj in urednik Rasto Pustoslemšek.

Zahvala.

Za vse dokaze srčnega sočutja ob boleznih in smrti, kakor tudi za spremstvo naše nepozabne soproge, oziroma matere, gospe

Frančiške Orehek

k večnemu počitku, izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem presrčno zahvalo.

Osobito se zahvaljemo slav. »Gasilnemu društvu« za veličasten nastop in sl. »Moravškemu pevskemu društvu« za tolažilno petje. Iskrena hvala tudi čast. gosp. Ivanu Lovšin za tolažilne obiske ter Uršuli in Neži Blodnikar za postrežbo pri rajnci. 51

V Moravčah, dne 6. junija 1910.

Žalujoči ostali.

Izborne so

Pekate, to se priznava, a le tedaj, ako so pravilno pripravljene. Naroci si vsaka kuharica in gospodinja kuharsko knjigo, ki jo vldobi zastoj pri Prvi kranjski tovarni testenin v Il. Bistrici.

5 18 14

Posestvo

je naprodaj pri Medvodah, pol ure od velike ceste, **vas Zlebe št. 10.** Gozda je 35 oralov, košenine 9 oralov. Posetve 5 oralov. Hišno poslopje novo zidano. Hlev za 10 glav živine, dva poda, drvarnica. 50 Kraj je lep, njive so posejane. 2-2

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočeno **črno dalmatinsko vino**

najboljše sredstvo. 47 32 3

4 steklenice (5 kg) franko **K 4-.**

Br. Novakovič, Ljubljana.

Razširjajte „Slovenski Dom“!

Eng. Franchetti

v Ljubljani, Sodnijska ulica 2, nasproti kavarne „Evropa“ priporoča svojo elegantno in higijenično urejeno

brivnico

in prodajo raznih dišav in kozmetističnih predmetov.

Svoji k svojim! 20 52-47

Kri! dosežejo odrasli in otroci, bolni in zdravi. — Polovico stroškov prihranite v
Moč! gospodinjstvu na kavi, sladkorju in mleku, ako pijete **SLADIN,**
Zdravje! to je dr. pl. Trnkóczyja sladni čaj.

En zavoj velja 50 vin. Dobiva se povsod. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po povzetju pod naslovom v glavni zalogi.

Lekarna pl. Trnkóczy
v Ljubljani zraven rotovža.

Žrčne cene v Ljubljani

od dne 4. junija do 8. junija 1910.

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	14	1	52
1 " " " II. " . . .	1	—	1	32
1 " " " III. " . . .	—	90	1	20
1 " telečjega mesa . . .	1	20	1	70
1 " prašičjega mesa (svežega) . . .	1	80	2	—
1 " " " (prekajenega) . . .	1	90	2	—
1 " koštrunovega mesa . . .	1	20	—	—
1 " jagnjetovega mesa . . .	1	60	—	—
1 " kozličevega mesa . . .	1	80	—	—
Prašiči na klavnici . . .	1	30	1	50
1 kg masla . . .	2	60	2	80
1 " masla surovega . . .	2	40	2	60
1 " masti prašičje . . .	2	16	—	20
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	80	2	—
1 " slanine prekajene . . .	1	90	2	—
1 " sala . . .	1	96	2	—
1 " surov. margarinskega masla . . .	2	—	2	20
1 " kuhan. margarinskega masla . . .	2	20	2	30
1 jajce . . .	—	5	—	6
1 l mleka . . .	—	20	—	—
1 " " posnetega . . .	—	08	—	10
1 " smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 " " kisle . . .	—	80	—	90
1 kg medu . . .	1	20	1	40
1 " čajnega surovega masla . . .	2	86	3	20
1 piščanec . . .	—	90	1	40
1 golob . . .	—	40	—	45
1 raca . . .	2	20	2	50
1 gos . . .	—	—	—	—
1 kapun . . .	—	—	—	—
1 puran . . .	—	—	—	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	42	—	—	—
100 " " " " 1 . . .	41	60	—	—
100 " " " " 2 . . .	41	—	—	—
100 " " " " 3 . . .	39	80	—	—
100 " " " " 4 . . .	38	80	—	—
100 " " " " 5 . . .	36	—	—	—
100 " " " " 6 . . .	35	—	—	—
100 " " " " 7 . . .	27	—	—	—
100 " " " " 8 . . .	14	—	—	—
100 " koruzne moke . . .	18	—	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	36	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	33	—	—	—
100 " ržene moke . . .	29	—	—	—
1 l fižola . . .	—	20	—	32
1 " graha . . .	—	36	—	—
1 " leče . . .	—	36	—	40
1 " kaše . . .	—	20	—	22
1 " ričeta . . .	—	20	—	—
100 kg pšenice . . .	27	50	—	—
100 " rži . . .	18	—	—	—
100 " ječmena . . .	17	60	—	—
100 " ovsu . . .	17	60	18	—
100 " ajde . . .	16	20	—	—
100 " prosa belega . . .	17	—	—	—
100 " " navadnega . . .	—	—	—	—
100 " koruze . . .	14	80	15	50
100 " krompirja . . .	6	—	6	40

Lesni trg.

Cena trdemu lesu 9-50 do 10- K
Cena mehkeemu lesu 8-50 do 9 K.

Trg za seno slamo, in steljo.

Na trgu je bilo

5 voz sena	6	—	6	50
4 " slame	4	80	4	—
1 " stelje	1	20	1	40

Mestno tržno nadzorstvo v Ljubljani.

Posojilnica v Ribnici

reg. zadruga z omejeno zavezo sprejema hranilne vloge ter jih obrestuje po

4³/₄ 0/0

Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Ima na razpolago 52 1

.. domače hranilne pušice ..

jako pripravne, da se navaja mladino na varčevanje.

Posojila daje na osebni kredit in proti .. vknjižbi proti 5—6% obrestovanju. ..

Vplačani deleži koncem leta 1909 40.630 K
Rezervni zaklad koncem leta 1909 167.218 K

Loterijske številke.
Dvignjene v soboto, dne 4. junija 1910.
Linc: 27, 6, 4, 50, 47.
Trst: 83, 71, 5, 14, 41.
Dvignjene v sredo, dne 8. junija 1910.
Praga: 49, 6, 56, 29, 84.

Čitatelje in naročnike našega lista prosimo, da se v vseh zadevah, kjer žele nasvetov in poduka, obračajo na uredništvo »Slovenskega Doma«, ki odpre poseben predal za vprašanja in odgovore.

Ustanovljena leta 1868.
Absolutno pred ognjem in tatovi varne
BLAGAJNE
izvrstne kakovosti
prodaja tovarna blagajn **M. Adlersflügel**
Dunaj, I., Franz Josefs-Kai št. 27.
Založnik rajfajzen. zadrug ltd.
21 42-14

Posojilnica za ilir. bistriški kraj

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Trnovem

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne
in od 2. do 4. ure popoldne,

jih obrestuje po 4 1/2 %

ter pripisuje nevzdržane obresti vsacega konec leta h kapitalu.

Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da ga bi zaračunala vlagateljem.

Za varnost vlog jamči 627 zadružnikov z vsem svojim premoženjem in rezervni zaklad z 49.971 K 81 h.

Posojila daje posojilnica po 5 1/2 % na osebni kredit in proti vknjižbi. 7 13-6

Josip Dekleva,

Gorica, ulica Municipio št. 1. 32 10-10

Prva slovenska tvrdka, ki se bavi že nad 25 let s prodajo jamčenih dobrih

šivalnih strojev,

za vse sloje in po nizkih cenah. V zalogi ima tudi

trpežna dvo kolesa:

Premier, Ipog, Regent in Bourir s prostim tekom in gramofone brez trobilnika.

Prodaja tudi šivanke za Singerjev stroj po 70 vin. tucač, plašče za dvokolesa po K 5-50, pnevmatika K 4-50 in više. Izvršuje vse poprave ceno, in hitro. Cenik pošlje na zahtevo.

Slovenska trgovina v Kočevju

(v hiši „Kočevske posojilnice“)

je zopet

49 2-2

otvorjena

in se priporoča slavnemu občinstvu.

Prodaja po solidnih cenah

špecerijsko, kolonijalno,

∴ manufakturno ∴

in galanterijsko blago.

Nakupuje in prodaja

deželne pridelke.

*	*
Popravila in preobleke točno in ceno.	Popravila in preobleke točno in ceno.

Najcenejše solnčnike in dežnike

domačega izdelka priporoča

3 52-14

Josip Vidmar

— v Ljubljani —

Pred Škofijo 19,

Stari trg 4,

Prešernova ulica 4.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Del. glavniča K 5,000.000.

Stritarjeve ulice števil. 2. (Ljubljana hiša.)

Rezervni fond K 450.000.

Podružnica v Spljetu.

Podružnica v Celovcu.

Podružnica v Trstu.

Podružnica v Sarajevu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

52 52-46

Vinske sode

nové iz klane in žagane domače in slavonske hrastovine izparjene in ovinjene, porabne takoj za vsako vino prodaja zadruga

Agro-Merkur v Ljubljani.

Kupujte pri narodni tvrčki domači izdelek.

Umetna gnojila

kakor žlindro, kalijevo sol, kajnit, rudninski superfosfat naročite za pomladansko gnojitev **takoj** pri zadrugi

Agro-Merkur v Ljubljani.

Moko

otrobe in druge mlinske izdelke izvrstne kakovosti dobavlja zadruga

Agro-Merkur, Ljubljana.

Vino

kakor ljutomersko, haloško, bizeljsko, dolensko, metliško, vipavsko, goriško, istrijsko, zanesljivo pristno, izborno kapljico dobavlja od 56 l naprej zadruga

Agro-Merkur, Ljubljana.

Kose:

iz najboljšega avstrijskega jekla, ki ustreza različnim željam posameznih pokrajin, kaljene in klepane, ponuja 10 48-19

zadruga Agro-Merkur

po najnižjih cenah. — Vsaka kosa ima vtisnjeno ime »Agro Merkur«.

Ustanovljena 1882.

Pošt. hranilnični račun št. 828.406.

Telefon števil. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Dunajski cesti števil. 18, v Ljubljani

v lastnem združnem domu.

je imela koncem leta 1909 denarnega prometa

K 81,116.121-11

upravnega premoženja

K 20,775.510-59

Obrestuje hranilne vloge

po **4 $\frac{1}{2}$** %

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Uradne ure vsak dan od 8.—12. in od 3.—4.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad

kron 20,000.000.

Posojuje na zemljišča po 5 $\frac{1}{4}$ % z $\frac{1}{2}$ % na amortizacijo ali pa po 5 $\frac{1}{4}$ % brez amortizacije. Na menice pa po 6%. Posojilnica sprejema tudi vsak drug načrt glede amortizacije dolga

Uradne ure vsak dan

od 8.—12. in od 3.—4.

3 52-23